

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH. IL·LUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

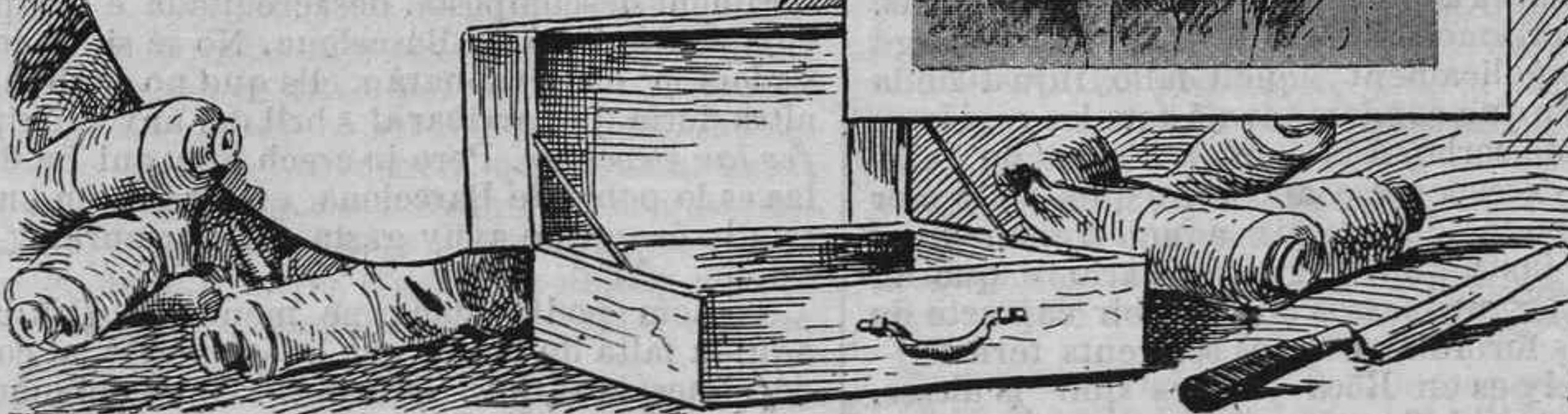
Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto-Rico, 4 —Estranger, 5.

CAPS DE BROT

NICOLAU RAURICH

Entra en las lluytas artisticas
y grans premis logra ja.

Un pintor que aixis comensa
¿de quin modo acabará?

Orri
92

EN DEFENSA PROPIA.

Fixinse en la conducta del *Diluvi*, ab motiu de la retirada de la minoria possibilista del Ajuntament de Barcelona, y la trobaran, per lo menos tan fosca, tan rara, tan ilógica y tan inexplicable, com inexplicable, ilógica, rara y fosca ha aparegut la conducta observada pèl mateix periòdich en moltes qüestions ab l' Ajuntament relacionadas, conforme ho demostrarem, quan arribi 'l cas ab textos y fets.

Pero avuy, deixant apart aquestas cosas, volèm cenyirnos estrictament à la qüestió pèl mateix *Diluvi* plantejada en una serie de *sueños*, que ab lo títol de *Comentarios* vé publicant, à propòsit de la memorable sessió del dia 25 de Octubre.

Varias vegadas s' ha tatxat al *Diluvi* d' emplear en totas las sévas cosas la mónita jesuítica, sobre tot en materia de venjar agravis rebuts. Com tinch la seguretad que no pot guardar de mi molt bonas ausencias, m' explico perfectament la séva conducta en la present ocasió.

Lo *Diluvi* per forsa havia de veure ab moltísim gust la meva permanencia en una corporació desacreditada y *desacreditadora*, en una corporació, en la qual los homes més reputats s' hi gastan ab una facilitat assombrosa. Lo *Diluvi*, prescindint en absolut del estímulo desinteressat y moralisador que allí vá portarme, devia fregarse las mans de gust, al veure que m' havia prestat à acometre una empresa tan perillosa.

—Ell mateix s' ha ficat à la cassola—devia dir— ell mateix s' hi ha ficat: deixemlo coure.

Y per aixó, sens dupte, mentres vaig pendre part en los treballs actius del Ajuntament, may vá atacarme. Lo *Diluvi* caminava de puntetas porque no m' escamés; lo únich que feya era deixar de donar compte dels méus actes. Mónita jesuítica pura. La major part de las vegadas, al publicar los extractes de las sessions passava de llarch sobre lo que jo, bó ó dolent, havia dit ó proposat. ¿Obrava aixís per menyspreu ó per càlcul? ¿Responia aquest sistema à l' idea de que 'l públich no s' enterés de las mevas bonas intencions?

Tinch dret, fins à cert punt, per créureho aixís, desde 'l moment en que fins avuy que soch fora de aquella casa, y que únichament per forsa m' hi podran fer tornar, avuy encare 'l *Diluvi* s' empenya en sostenir que soch dintre, que no me' n puch anar, y fins será capás de pretendre que m' incumbeix en primer terme la responsabilitat dels actes que allí 's realisin durant la méva ausencia.

En lo *Flos sanctorum*, que sens dupte sabrá de memoria 'l Sr. Lasarte, s' hi dona 'l cas freqüent de una ànima redimida que s' esquitilla de las grapas del diable. L' ànima s' escapa, y 'l Banyeta 's queda espaternegant, trayent foch pels caixals y flamaradas pèls ulls.

Si 'l *Diluvi* ab motiu de la meva retirada espaternega, ell s' ho sabrá: ara que no pot dissimular lo seu despit es cosa que salta à la vista y que no s' ocultará à ningú que llegeixi 'ls seus comentarios.

Ha de saberli molt greu que ja avuy no puga formularse públicament aquell fallo injust de la opinió vulgar que condemnava à tots los regidors, pèl mer fet de serho, à la mateixa pena de infamia. Ha de desesperarse al veure que, ab lo mer fet de anarme 'n, desapareix aquell rahonament sense rahó justa que pugui abonarlo y que en boca de molts, incapassos de concebir cap acte de abnegació, 's formulava en los següents termes:

—Lo mateix es en Roca y Roca que 'ls altres. O sinó ¿per qué s' hi está?

Argument que cada dia, de un quant temps ensá, fiblava en las mévas orelles, com una xurriacada, y que devia omplir de goig y engreixar com uns canonjes als homes del *Diluvi*.

Poch pensarian ells que 'm seria més fácil anarme 'n que quedarme allí, sobre tot quan, com es públich y notori, havia agotat tots los medis humans per imprimir als assumptos municipals, dintre de mas escasas atribucions y possibilitats, una marxa salvadora, y dich *salvadora* en lo bon sentit de la paraula; portant la méva abnegació fins al extrém de acceptar un puesto compromés y de molt treball en la comissió de consúms, jo, que haig de suplir escribint quartillas la insuficiencia dels poch cabals heredats dels méus pares, y que careixent de fills, no he sentit may l' ambició de enriqueirme de cap manera, ni per bons medis, ni molt menos per medis reprobats. Jo, à cambi de que s' imprimis als assumptos municipals una marxa formal y regular, à cambi de que certas faltas se depuresin y fossen severament castigadas; à cambi de donar à la opinió pública verdaderas satisfaccions que convencessin à tothom; à cambi, en fi, de qu' en aquella casa siguessen tractats los regidors, segons los seus mereixements, fent distinció de bruts y nets, jo vaig acceptar un lloch, en una comissió com la de consúms, objecte sempre de la general maledicencia, y en un moment en que per un cúmulo de circunstancias que ningú ignora, la recaudació, durant algún temps, ha de ser més baixa que la corresponent al any anterior.

¿Cóm no havia de serme fácil y fins cómodo l' anarmen al veure completament defraudats los méus bons propòsits, y al considerar que tots los sacrificis que m' imposés en lo successiu, lluny de ser útils, podían ser contraproduhents?

¡Anarme 'n! ¡Si es lo que desitjava, lo que ambicionava! ¡Si allí feya molt temps que hi estava per forsa! ¿A qui no li agrada sortir de un pou mort, en lo qual ha permanescut setze mesos, per anar à respirar à plé pulmó l' ayre lluyre? Pero jo no podia marxar sols per donar satisfacció al públich: ans que al públich devia donarla à la méva conciencia, adquirint lo plé convenciment de que l' actual corporació municipal, no te remey. Jo no podia anarmen tampoch à la francesa y de una manera més ó menos equívoca. En la sessió del dimars, bé ó malament, vaig explicar en veu alta, los móvils de la méva resolució, reservantme suplir qualsevol deficiencia involuntaria en la prempsa, desde ahont donaré totas las explicacions que se 'm demanin.

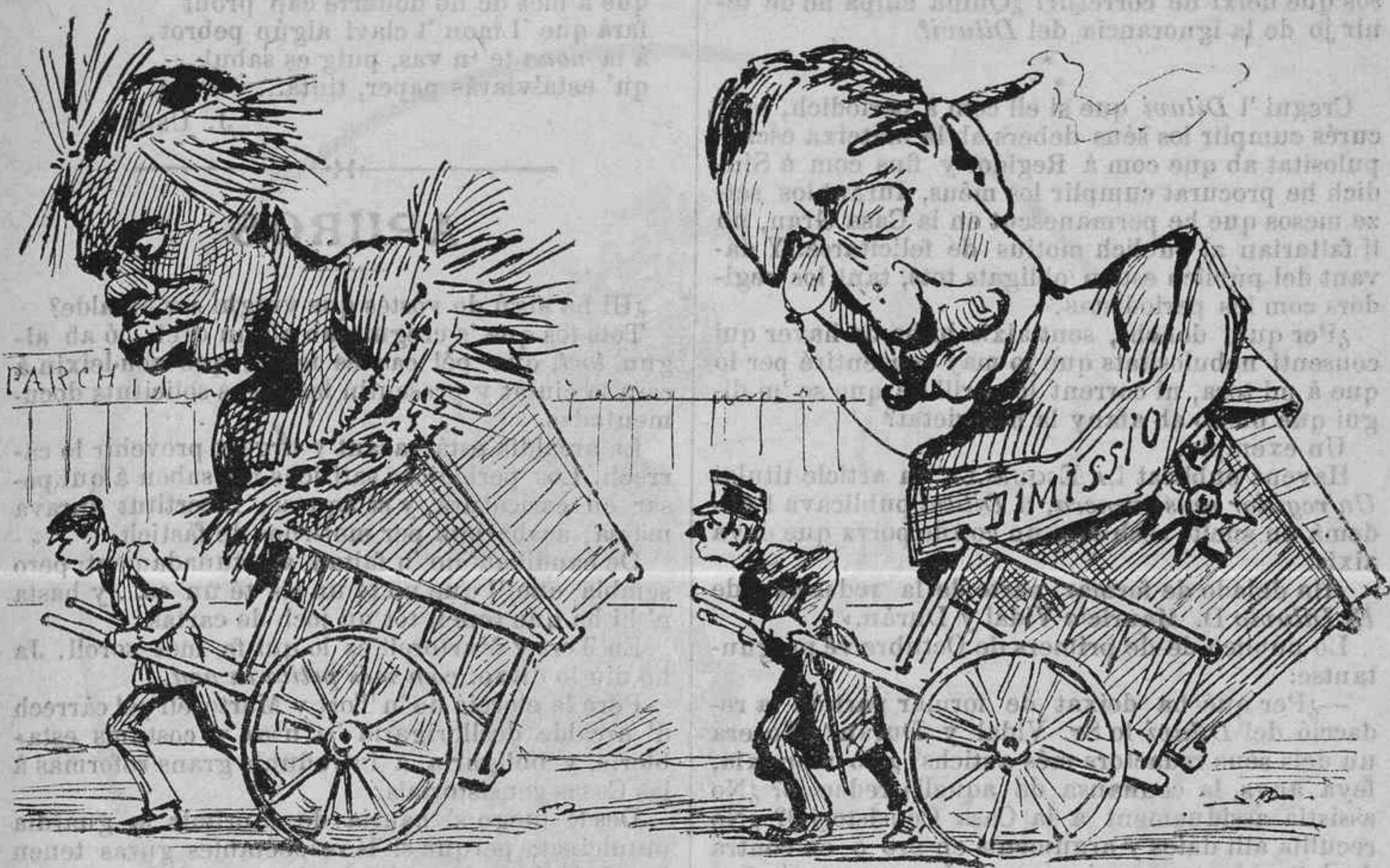
*
*
*

Ja sabia per endavant que la méva retirada no faria cap gracia als periòdichs conservadors, desde 'l moment que l' acte per mi realisat donava un cop terrible à l' obra del Sr. Planas y Casals, à aquest Ajuntament, en gran part creat per éll, ab tan poca previsió. Sabia també que contribuía à impossibilitar la continuació durant los vuit mesos que faltan encare d' exercici, à una corporació enterament descomposta, desacreditada é incapás de comprendre 'l bé de Barcelona. No sé si 'ls conservadors m' ho perdonarán, ells que no deuen tenir altra deria que arribar al Abril del any pròxim *per fer las eleccions*. Pero jo crech que qui ha de ferlas es lo poble de Barcelona empleant en energia tota la forsa que avuy gasta en murmurar y queixarse.

Tothom podia atacarme menos lo *Diluvi*. De aquí la falta de lògica que he senyalat al comens de aquestas ratllas. Dos dias avants del meu discurs, indicava 'l *Diluvi* la necessitat de depurar

«SIC TRANSIT GLORIA MUNDI»

Es una lley de la vida
y sempre aixís ho veurém.
¡Tots, tots los ninots inútils
han de torná al *magatzém!*

certs fets personals de regidors á qui tothom senyala ab lo dit com á prevaricadors y xanxullers. Lo *Diluvi* indicava la necessitat de donar garanties als ciutadans que volguessen fer alguna denuncia, suprimint la facultat de perseguir per injuria y calumnia als denunciadors.

Donchs bé: la méva proposició tendia precisament á donar forma práctica á aquesta idea que jo havia concebut al mateix temps que'l *Diluvi*. No obstant, si s'empenya en haverla concebuda ell sol, no renyirém per aixó: ell l'haurá concebuda y á mi'm cabrá la satisfacció de haverla sustentada en plé Consistori. ¿No mereixia per aixó sols la séva benevolencia?

No: de cap manera. La passió personal ha de reynar en ell sobre l'esperit de justicia. La idea del *Diluvi* va servir-me de punt d'apoyo per saltar fora del Ajuntament, y ell me vol dintre: ell voldria que allá 's consumés la méva ruina y 'l méu desprestigi: ell voldria que del llot que 's tira sobre l' Ajuntament, me 'n toqués una bona part. ¡Ah, si encare que sigués degut á culpas agenas, hagués sortit de aquella casa desautorizat per exercir lo periodisme, ¡quin alivio pél *Diluvi!*... Quan jo parlaria de la *Salvadora*, del Penitent de Montserrat, del regidor sense venera que durant tants anys ha exercit en la Casa Gran per compte del *Diluvi*, ¡quin punt més flach trobaria en mi, tirant-me en cara l'haver sigut fins al cap-de-vall regidor del Ajuntament més impopular que ha tingut Barcelona!

Y es per aixó que s'entreté avuy ranantse'n per las branques.

L'altre dia torturant arguments y adulterant textos, m'atribueix la paternitat de una teoria estrafalaria, que may en ma vida he sustentat. Acudeixo en una atenta carta contra aquesta adulteració de textos atribuhintla á equivocació séva, y m'envia enhoramala, penyant-me la idea de volerme posar en evidencia en un periódich com lo *Diluvi*, com si aixó sigués per mi molt agradable, y recordant-me ab la major descortesía que ja tinch altres periódichs desde ahont defensarme. Responch ab l'únich llenguatge que 's mereix, lo llenguatge per ell empleat, y parla del méu caràcter atrabiliari que no consent que 'ls méus actes d'home públich siguin jutjats. Y prosseguint la tasca comensada, m'ataca no per lo que hi fet, sino per lo qu'ell creu que hi deixat de fer, com á síndich del Ajuntament.

Y olvida que las atribucions del Regidor síndich marcadas en l'article 56 de la lley municipal, no son de bon tros las qu'ell se figura y las qu'ell estableix, en lo séu afany de fer combregar als séus lectors ab rodas de molí. ¿Quina culpa tinch jo de que 'l *Diluvi*, apassionat fins á la ceguera, no conegui las prescripcions de la lley municipal, figurantse que 'l Síndich quals funcions se limitan «á representar á la Corporació en tots los judicis que dega sostenir en defensa dels interessos del municipi y á censurar y revisar tots los comptes y pressupostos locals» (*) haja de ser com ell preten, una especie de comissari de policia malcarat, ab

(*) Article 56, párrafo segon de la Lley municipal-vigent, l'únich que marca y determina las atribucions dels regidors síndichs.

més ulls que Argos, per veureho tot, per saberho tot, per denunciarho tot, ab probas ó sense probas, baix pena de responsabilitat en tots los abusos que deixi de corretjir? ¿Quina culpa he de tenir jo de la ignorancia del *Diluvi*?

*
* *

Cregui 'l *Diluvi* que si ell com á periódich, procurés cumplir los séus debers ab la mateixa escrupulositat ab que com á Regidor y fins com á Síndich he procurat cumplir los méus, durant los setze mesos que he permanescut en la Casa Gran, no li faltarian al públich motius de felicitar-se. Y davant del públich estém obligats tots, tant los regidors com los periodistas.

¿Per qué, donchs, sent aixís hi ha de haver qui consenti nebulositats que jo may consentiré per lo que á mi toca, ni corrent lo perill de que se 'm digui que busco ab afany la notorietat?

Un exemple.

Havent publicat LA ESQUELLA un article titulat *Un regidor sense venera*, 'l *Diluvi* publicava l'endemà un suelto sech com un cop de porra que deya aixís:

«Ha dejado de formar parte de la redacción de *El Diluvio* D. Mauricio Vidal y Durán.»

Lo públich desde primers de Octubre vé preguntantse:

—¿Per qué ha deixat de formar part de la redacció del *Diluvi* lo Sr. Vidal y Durán? ¿No era un dels séus redactors més antichs? ¿No mereixia, feya anys, la confiança de aquella redacció? ¿No assistia assiduament á la Casa Consistorial? ¿No recullia allí datos y arguments en pró ó en contra de determinats negocis que en la corporació municipal se ventilavan? ¿No tenia obertas allí totas las portas? ¿Qué hi hahagut? ¿Qué ha passat? ¿No revisava la direcció del *Diluvi* 'ls séus treballs? ¿L'han despedit? ¿Se 'n ha anat voluntariament?...

Ara bé: 'ls dias passen y aquestas preguntas quedan sense resposta. ¿Ignora la direcció del *Diluvi* la responsabilitat que contrau ab lo séu silenci? Y cuidado que la direcció de un periódich té majors atribucions sobre 'ls séus redactors, que las limitadas per la lley senyala als síndichs respecte als Ajuntaments. ¿Per qué, donchs, la direcció del *Diluvi* no fa us de aquestas facultats? ¿Per qué no s'explica? ¿No li diu res la séva conciencia? ¿Espera que las explicacions que han de venir de la redacció mateixa del *Diluvi* vinguin de fora d'ella? ¿Es qu' en aquella casa hi ha la costum de dictar sentencias sense *resultandos* ni *considerandos*?

Aprenquem á coneixe'ns, senyors del *Diluvi*, y si totas aquestas rahóns, que no son los insults que 'l *Diluvi* esperava, quan lo diumenje passat, ja 's posava l'ungüent, avans de rebre 'l cop; si totas aquestas rahóns li fan algun pés, espay sufcient té en las sévas planas per aclarir nebulositats y desvaneixer suspicacias: expliquis de una vegada.

J. ROCA Y ROCA.

A MI MATEIX

SONET

Si pensas qu' escribint á tort y á dret
podrás guanyá' algún ral, vas molt errat:
¿Quánts que son més que tú no han alcançat
ni una pessa de cinch per un llonguet!

La poesia avuy, tan se malmet,
y 'l públich está ja tan escamat,
qu' es de creure que 'l jorn menos pensat

de rimaires dolents, voldrá fer net.

En lloch de passar, donchs, tota la nit
la forma rumiant d' un romansot.
que á més de no donarte cap profit
fará que 'l mon 't clavi algún pebrot,
á la nona te 'n vas, puig es sabut
qu' estalviarás paper, tinta... y salut.

J. Usón.

APUROS

¿Hi ha algú de vostés que vulgui ser arcalde?

Tots los que 's creguin ab algun dret... ó ab algun *tort*, que pèl cas es igual, que acudeixin á casa la ciutat y presentin las sévas sollicituts documentadas.

La arcaldia está vacant y urgeix provehir lo càrrech. Los periódichs satírichs no saben á qui posar en caricatura, y si aquesta incertitut durava massa, acabariam per morirnos de fástich.

De candidats no 'n faltan, afortunadament; pero sembla que 'l que no té un sis té un as... y hasta n' hi ha que tenen tot un joch de cartas.

En Tort y Martorell es lo qui fa més soroll. Ja ho diu lo ditxo: *com més petita la nou...*

Pero la elecció de 'n Tort y Martorell pèl càrrech d' arcalde desllorigaria 'ls usos y costums establerts, y obligaria á introduhir grans reformas á las Casas consistorials.

Desde luego s' hauria de suprimir la guardia municipal; perque si 'ls respectables guras tenen la missió de perseguir als xicots revoltosos, lo senyor Tort seria indubtablement perseguit... y en veritat tindria poca gracia aixó de que un arcalde 's vejés empaytat pèls séus inferiors.

Donada la séva talla, seria també necessari abolir lo silló presidencial, y sustituhirlo ab una trona.

La vara, símbol de la séva autoritat, hauria d' escursarse lo menos un parell de pamets.

En fi, totas las taulas y escriptoris de las oficinas municipals deurian abaixarse bona cosa, perque d' altre modo ¿cóm s' enteraria de la marxa administrativa aquella deliciosa criatura?

Diuhem—y ho crech, perque aquí tot es possible—diuhem que també aspira á empunyar la vara d' arcalde un adroguer, que no vull anomenar perque després se donaria importancia al estanch y á la barberia dihent que 'ls periódichs s' ocupan d' ell y posan lo seu nom en lletres de motllo.

Que 'm dispensi l' adroguer: l' única circumstancia bona que té per ocupar l' arcaldia es la de ser horrorosament curt de vista; no obstant, ab aixó sol no n' hi ha prou. Que continuhi explotant lo rengló dels bolados, y pensi que á la séva terra ja diuhem que *no se hizo la miel para la boca...* del adroguer.

Quedan encare una pila de candidats, provehits de més ó menos mèrits y adornats ab més ó menos taras; pero hi ha que descartar los séus noms y prescindir d' ells.

L' un surt ab exigencias, dihent que vol empleats ab tals ó quals garantias de probitat y honorables, y aquestas pretensions son inadmissibles.

L' altre demana que l' Ajuntament estiga constituhit d' aquesta ó d' aquella manera, com si al Ajuntament hi capigués altra *constitució* que la lley del embut.

L' altre vol que al ferse càrrech de l' arcaldia li repintin la escala de casa séva per suscripció nacional, donant ab aixó sol una proba patent de ineptitut, perque l' arcalde que 's contenta ab

OLVITS Y RECORTS

—¡Pobre *mort!* Tots t' abandonan,
tots te deixan olvidat...
Tan sols lo poble que paga
un recort t' ha tributat.

aquesta futesa es induptablement un memo de solemnitat.

¿A qui farém arcalde, donchs?

Jo no m' atreixo á oferirme, porque 'l sombrero de copa no 'm va bé á la cara, ni la banda se 'm posa bé al pit. Ademés soch molt distret, y qualsevol dia 'm deixaria la vara al café ó en un pedris de la plassa Real.

Ab tot, no tothom sent los escrúpuls que sento jo ni 's fixa ab nimietats de tan poca importancia.

Hi ha una infinitat de gent que están disposats á fer d' arcalde á la primera invitació que 'ls dirigeixin.

Y barato, barato. Un escombriayre ho deya l' altre dia:

—Jo 'n seria... no més per tres pessetas diarias.

—Pero vos—van objetarli—¿quins tituls teniu pera aspirar á ser arcalde?

—¡Ay ay!—crech que un home como jo es lo qui convé. ¿No dihen que á casa la Ciutat lo que 's necessita es una bona escombrada?... Donchs ¿qué millor que un escombriayre?... Ja veurian quina neteja hi faria. En un parell d' horas no hi quedaria... ni un escarbat.—

Pero si la gent vulgar y superficial se presta tan graciosament á carregar ab la abandonada vara,

las personas que pensan una mica y tenen tres centímetros de front, s'espantan al parlar solzament de l'arcaldia y se la miran com si fos una montanya...

Y ho es en efecte: una montanya erissada de perills, de barranchs, de dificultats; una montanya hont lo que hi puja pot extraviars'hi, perdenhi al mateix temps lo séu prestigi y una pila de cosas més.

Ara sí que 'm sembla qu' es ocasió de cantar alló:

«¡Tra-ra-la-lá, tra-ra-la-lá!

¿Quién será el hombre de la montaña?...»

¿Qui será l' atreuit que gosará escalar aquesta perillosa altura?

Fet y fet, ja que 'ls que poden empunyar la vara no la volen y 'ls que la volen no poden empunyarla, potser lo millor seria treure partit de las circunstancias y oferirla á concurs...

O encare més bé que á concurs, á pública subasta.

Potser sortiran postors que n' oferiran una borratxada...

A veure, animarse... ¿Qui 'n dona més?

A. MARCH.

¡QUINA RIFADA!

A don Pep Cap de Mostassa fa cinch anys li van robar quatrecentas deu pessetas recullidas ab afany; y per més que va aná á dirho al punt á l' autoritat, los lladregots no van véures gens ni mica molestats.

Quan ara, fa tres senmanas ab la sorpresa més gran don Pep, va rebre baix sobre, quatre bitlletets de banch, de valor junts cent pessetas y per sé 'l cas més estrany una carteta que deya lo següent:

«Don Joseph Cap:

Aqui li torno vint duros, una part de lo robat á vosté, ja fa molt temps, per un lladre *molt honrat*. He tingut remordiments y per 'xó li torno 'ls rals, aixís que 'm sigui possible li tornaré los restants.»

Satisfet quedá don Pep, tant, que volgué celebrar aquella restitució ab un tech al restaurant convidant als séus parents y als séus més íntims companys.

Mes ¡oh dolor! quan va ser á pagá 'l gasto, ¡mal llamp! trobá que 'ls remordiments y 'ls bitllets... ¡tot era fals!

DOLORS MONT.

UNA CIUTAT MODELO

Los escultores están d' enhorabona. Ara sí que poden treballar, sense perill de que se 'ls agoti la primera materia.

Barcelona, la hermosa, la pulcra Barcelona 'ls ofereix barro en abundancia: no han de fer res més que ajupirse, y al carrer, al passeig, en qualsevol vía pública podrán arregarne y ferne provisió per tota la senmana.

May la ciutat dels comtes havia presentat un aspecte tan descuydat y lamentable com lo que ofereix avuy.

¡Quina llástima que aquestas plujas y aquestas humitats no haguessin coincidit ab las festas del Centenari!...

¡No hi hauria sigut tot aquest rebombori de las banderas! ¡no se 'n haurían sentit tantas lo contrastista y l' Ajuntament!...

Per més lletjas, per més tronadas que las banderas haguessin resultat, ningú n' haguera dit res.

¿Per qué?

Perque ningú las hauria miradas. Ab lo fanch relliscós dels carrers, altra feyna hauria tingut la gent, que la d' alsar los ulls pera fixarlos en los balconés...

¡Ah! Si aixó dura, los vehins de Barcelona no tindrán altre remey que apendre de patinar. Hi ha cada relliscada que canta 'l credo. Persona hi vist, que ha comensat á relliscar á la plassa de Catalunya y no s' ha aturat fins que ha emponnat ab las escalas del monument á Colón.

—¿Qué diable es aixó?—exclama la gent, al veure que no pot posar los péus á terra que no se 'n vaji de bigotis.

—Per mí, es que han donat un bany de pastetas negras á tota la ciutat.

—¿Ab quina idea?

—Ab la de que 'ls vehins hi quedin enganxats y no puguin tocá 'l dós. ¡Com que diu que, á causa de la marxa que ha prés Barcelona, hi ha una infinitat de personas que ja parlan seriament de fugirnel... Ab aixó de las pastetas tal vegada s' eviti aquest perill...

Y que ara ja no es alló d' avants. Antiguament, quan venían plujas, la ciutat quedava també bruta y asquerosa; pero las brigadas de llimpíes s' apressuravan á fer dissapte dels carrers y lloch principals, netejant las aceras y passeigs més concoreguts.

D' aquell modo 'l foraster, que no més veu lo centro, no podia menos de dir:

—¡Donchs es realment una ciutat molt neta y curiosa!

Ara no; ara s' ha implantat definitivament la igualtat: la igualtat davant del fanch.

Tant es la Rambla, com lo carrer de Fernando, com lo de las Moscas: fanch negre hi ha en los uns y fanch negre hi ha en los altres.

A lo més, l' única diferencia estribará en la cantitat. Al carrer de la Princesa hi trobarán fanch pera enfonzarhi 'l peu: en lo de Tarascó hi enfonzarán la cama.

Y ab tot y aixó, las autoritats, l' Ajuntament, tan fresch y tan campant com si tal cosa, sense cuydarse'n lo més minim...

Jo ja ho veig... Los concejals deuen pensar que si 's tractava de fer llimpíes complerta, s' hauría de comensar per escombrar la Casa Gran.

MATÍAS BONAFÉ.

MAL VIST Y SENSE DONA

¿Si m' agradava? Ja ho crech era la meva fal-lera, com crech també agradaria á vostés un tipo tendre,

LA BATALLA DE LA FAM

Badallan; més no de son,
de fatich ni de galvana:
los infelissos soldats,
están badallán... de gana.

ab uns ulls que no eran ulls
sino duas estrelletas
que tant de nit com de dia
quin brill més bonich que treyan.

Era filla de don Roch
y de donya Filomena,
richs hisendats que tenían

ENTRE BASTIDORS

En cambi 'ls *bizarros jefes*
s' atipan y behuen bé,
per alló de que 'n la vida
lo cap ha de sé 'l primé.

no sé quants duros de renda.

Per més que jo era un pelat
y era rica la Roseta,
ella 's moria per mí
com jo 'm moria per ella.

—Ay, amor meu, quant t' estimo
quant t' adoro, sempre 'm deya!
Si tú 't morias, que iora
tota sola la Roseta?

—No temis, li responía,
nostra ditxa será eterna,
y res del mon trencará
aqueix amor que ara 'ns cega.—

Y aixís ab dolsas paraulas
me la feya prompte meva,
y si un bes li demanava
no me 'l negava ¡pobreta!

—Alsa noy, tot marxa en popa,
ja res nostre plan entelà
y un cop casat ab la Rosa
serás home de pessetas.

Tot aixó pensava jo
pero ¡cá! tot vá aná á terra,
sols per la meva mania
de fer versos per LA ESQUELLA.

Vostés dirán qu' es estrany!
Donchs no, no es cap estranyesa,
perque jo, poch previsor,
vaig fé uns versos á una Tecla
dihentli que la estimava,
que jo 'm moria per ella,
que aceptés la meva má
com qui acepta una *cinquena*;
que totas las demás donas
las aburría de veras
y que sols ella seria
l' única esperansa meva.

Jo no sé per quins set sous
lo número de LA ESQUELLA
vá aná á parar á las mans
del pare de la Roseta.

Aquesta se 'n vá enterar
y 's posá feta una fiera
creyent que jo la enganyava
y m' entenía ab la Tecla.

Pero dona, vareig dirli,
aixó no es pas culpa meva
son uns versos que jo *he fet*
perque tú pugas comprendre
que 'l nom de *Tecla* es tan sols
per suplir lo de *Roseta*.

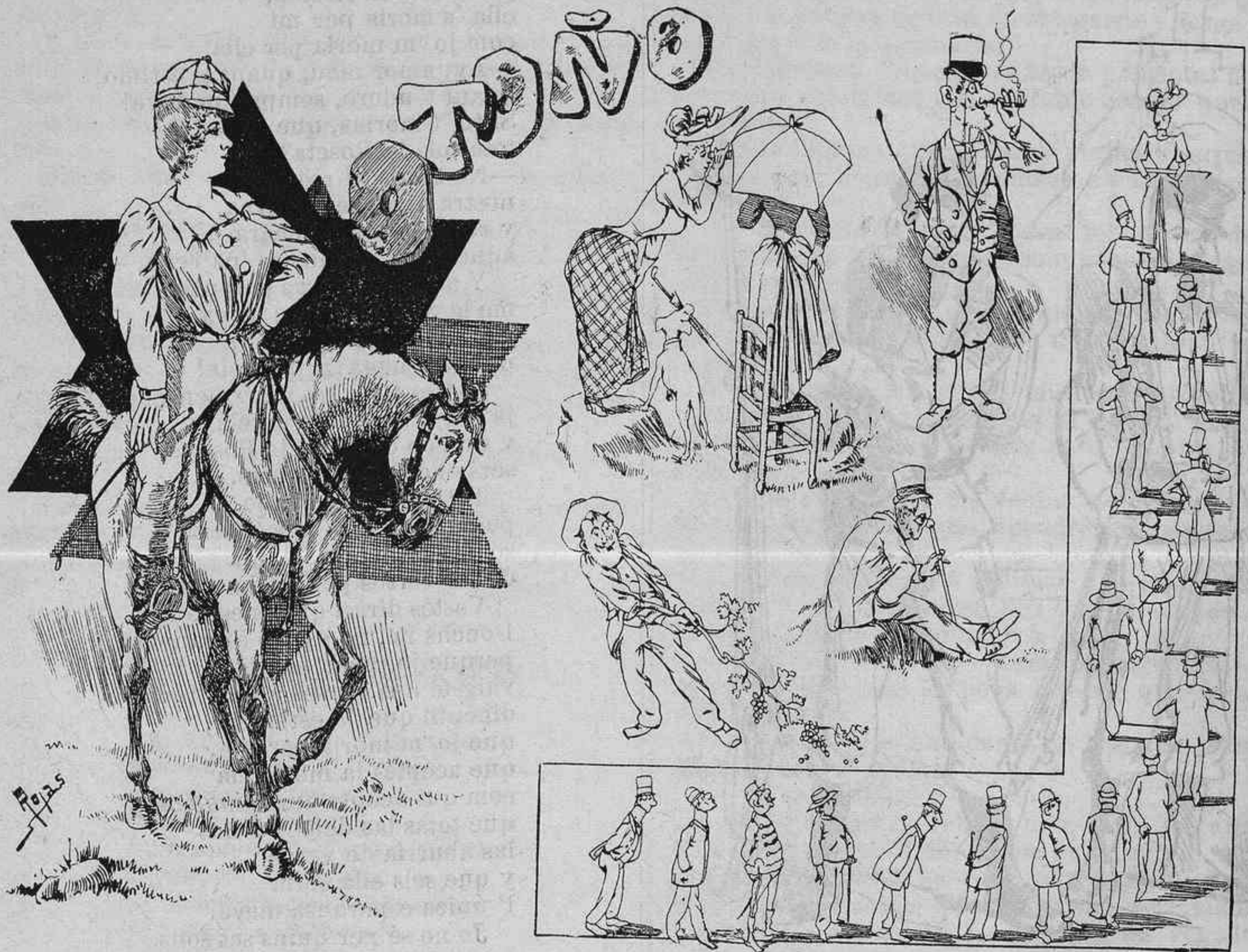
Que no sé qui es t' ho juro
per la Santíssima verge:
pensant ab tú vaig escriurels
y per la por de no ofendre't
vaig fé aqueix cambi de nom
no més per dignitat teva

—No, no 't crech, es fals, mentida,
no 'm vinguis ab semblants tretas,
ni t' acostis més á casa
ni m' envihis més camelias,
que jo no vull embustersos
ni molt menos vull poetas,
que tots son uns morts de gana
y no tenen altre tema
que demaná á Santa Rita
un plat ben gros de monjetas.—

Aixó 'm va dir la traydora
y tot per mor' de LA ESQUELLA
per habé acceptat uns versos
sense mirar lo que feyan
perque després de tant temps
que cada senmana 'm deyan
no fá per casa, *minyó*;

LAS ESTACIONES

Carreras, gent que retorna
de la estival excursió,
casseras... Veus' aquí 'ls quadros
que presenta la Tardó.

la poesia es fluixeta.
y un cop me 'n aceptan una
me porta mil peripecias,
me fan renyí ab la xicota
que m' hauria tret de penas,
me deixan sol y abatut
sense amparo de cap mena,
y encar per escarni méu
qu' es lo que més me subleva,
la canalla 'm crida «¡vóltal!»
¡aquest ximple es un poeta!»

MOSKARI CIN-KO-KA.

LLIBRES

¡ANDALUZAS!—*Lágrimas, vino y coplas.*—Novela de M. MARTÍNEZ BARRIONUEVO. Al Sr. Barrionuevo podría aplicárseli 'ls tres versos de aquella seguidilla que per forsa devia naixer en la séva terra y que dihuen aixís:

«La ausencia es ayre
que apaga el fuego chico
y enciende el grande.»

Molt temps ja fá que 'l Sr. Martínez Barrionuevo resideix entre nosaltres, ausent de la terra andalusa, com está ausent l' amant de la séva enamorada. Y l' ayre lluny d' extinguir la foguera, l' encén

cada vegada més. Senyal que la foguera es gran, crema dintre del séu cor, y s' alimenta de memorias y de aspiracions inextingibles.

Totas la no elas de Barrionuevo tenen per camp d' acció la terra andalusa. L' autor la véu, la sent, la estima, está identificat ab ella; no es extrany, per conseqüent que ab tanta facilitat la fassa veure, sentir y estimar dels seus numerosos lectors.

Pero dupto que 'n tinga cap més que en aquest punt aventatji á la titulada ¡Andaluza! l' última que acaba de donar á la estampa.

En aquest llibre, tal vegada la novela es lo de menos. Mes que l' acció de l' obra interessa 'l medi en que aquesta 's desarrolla, la pintura calenta, vigorosa, inundada de sol, impregnada de perfums de la hermosa Sevilla.

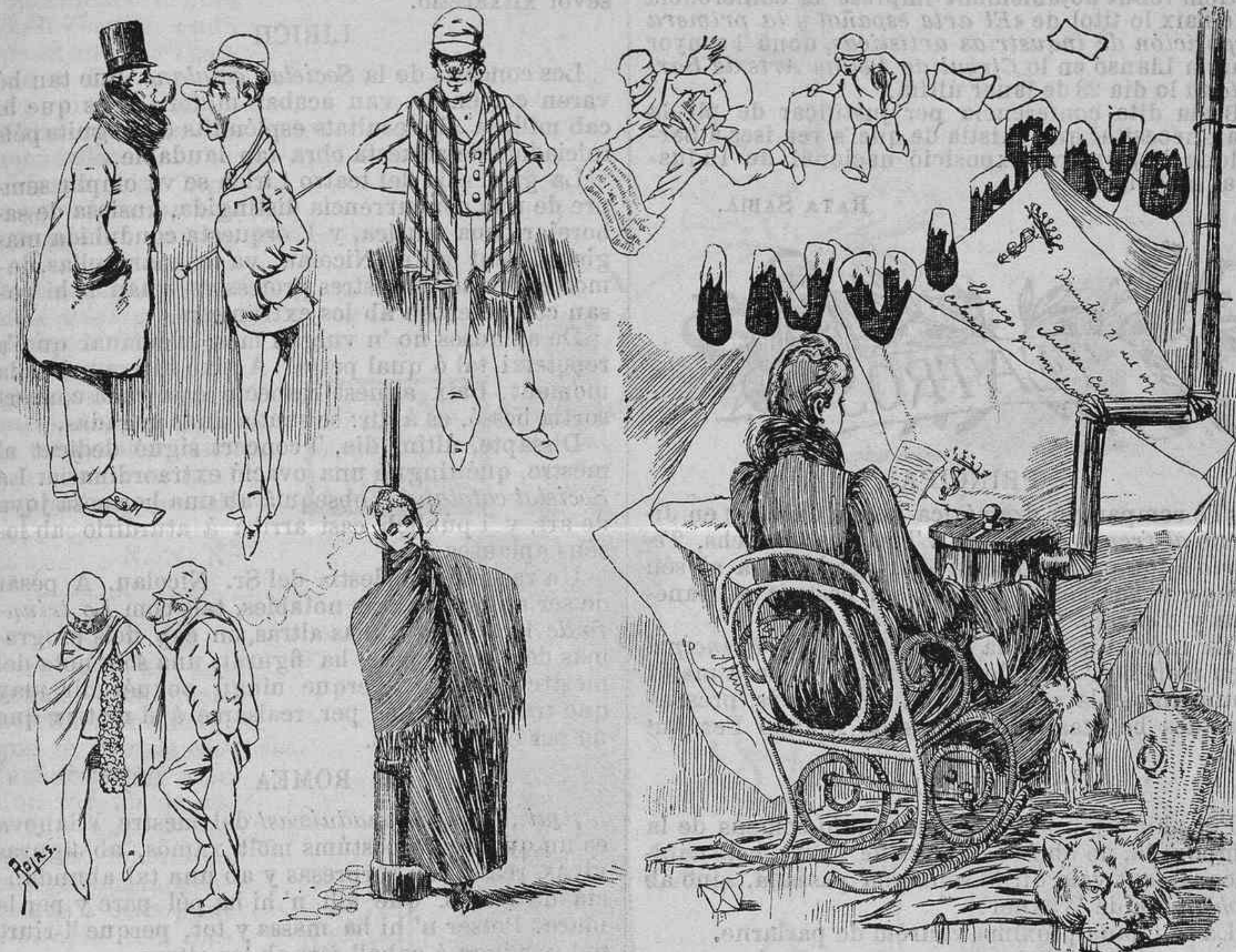
L' ánima del Sr. Barrionuevo s' explaya á son grat y fins las sévas tendencias románticas s' armonisan admirablement ab l' objecte que descriu.

En resúm: l' obra titulada ¡Andaluza! es andaluza per tots sos quatre costats, té tot lo sabor de aquella terra privilegiada, es alegre y melancólica, sempre poética y delicada sempre, y s' fá impossible comensarla á llegir y renunciar á aspirar á plens pulmóns aquell aire embalsamat, y á tractar íntimament als personatjes tots vius y reals que integran una tan encantadora narració.

COLÓN.—*Poema de D. JUAN TOMÁS y SALVANY.*—Tothom sab qu' en Tomás y Salvany sobre ser un

LAS ESTACIONES

Cambis de coló en los nassos,
cambis també en lo govern,
cambis de costúms y trajés...
Aixó es lo que 'ns dú l' Hivern.

excelent poeta es ademés un dels pochs cataláns que manejan més magistralment l' idioma castellá en la seva forma més depurada, ó sigui en la forma poética.

Son poema *Colón*, publicat per primera volta en *El mundo ilustrado* de la casa Espasa, é incluit més tart en la colecció de poesias que doná á llum lo Sr. Tomás y Salvany ab lo titol d' *Emociones*, apareix avuy imprés apart, no sent indiferents á la seva publicació en aquesta forma, las festes del Centenari que actualment se celebren a Madrit.

La baratura del preu, los hermosos grabats que adornan l' edició y la bondat intrinseca del poema al qual molt justament ha calificat la critica de *traball de gran mérit*, no dupto que contribuirán á popularisar l' obra inspirada del celebrat poeta catalá.

—
¿COLÓN Ó CARNESTOLTAS?— *Ensarronada cómica-municipal*, per C. GUMÁ.

La revista de las festes de! Centenari que acaba de publicar lo popular escriptor C. Gumá, ha alcançat un éxit fabulós.

Y no es d' estranyar. Pocas vegadas s' ajuntan en una obra, com s' ajuntan en aquesta, la oportunitat, la gràcia y la intenció de que ha fet gala l' autor de *¿Colón ó Carnestoltas?* Seguint pas á pas las famosas festes del Centenari, l' aixerit escriptor explica lo més notable d' ellas, omplint lo relato de observacions acertadíssimas y comentaris més salats que Cardona.

Lo crit que la opinió pública ha aixecat contra 'ls fautors d' aquestas desdixadas festes, ha sigut admirablement recullit per en Gumá, y en cada vers, en cada paraula s' hi percebeix lo sentiment popular, la veu unánime de Barcelona.

Per xó 'ls barcelonins y 'ls forasters han llegit y llegirán *¿Colón ó Carnestoltas?* Los uns perque 'ls fá quedar bé; los altres perque 'ls dona una satisfacció... y tots perque 'ls fá riure y 'ls proporciona un rato agradable.

Com una mostra de la *tessitura* en que está escrita la obra, copio uns quants versos del final. L' autor pinta l' acabament de las festes, la retirada dels forasters, la conclusió d' aquella saturnal inconcebible, y diu:

S' apágá 'l derrer fanal,
se desaren los domassos
y la sombra ab gegants passos
tirá son vel colossal.

Replegantse lentament,
la ciutat quedá dormida,
y en la planuria enfosquida
tan sols se sentia 'l vent
que, assotant oms y baladres,
duya entre giros glacials
un crit que deya:—¡Animaaaaals!
y un altre que deya:—¡Llaaaadres!

Després d' aixó ¿falta dir alguna cosa més? Sí: que 'l simpátich Moliné ha omplert l' obreta de

dibuixos, cada un dels quals es capàs de tombar d' espatllas á qualsevol... director de Centenaris.

Hem rebut notablement impresa la conferencia que baix lo titol de «*El arte español y la primera exposición de industrias artísticas*», doná 'l senyor Garcia Llansó en lo *Círcul de Bellas Arts de Barcelona* lo dia 23 de janer últim.

Basta dita conferencia per justificar de plé la gran necessitat que existia de que 's rea ises á Barcelona la primera Exposició nacional de Industrias artísticas.

RATA SABIA.

PRINCIPAL

¿Té companyia dramática ab en Calvo y en Jimeno *al frente* y arribém á Totsants? Donchs, *Tenorio* á tot pasto! ¡Y está clar! Cada cosa al séu temps, y per Totsants ja se sab: castanyas, panells y *Tenorio*.

Es inútil dir que la companyia del *Principal* treu molt bé l' obra de 'n Zorrilla y que á major abundament la posa ab certa esplendidés, presentant dos bonicas decoracions de Amalio Fernández.

LICEO

Per ahir dijous estava anunciat lo comens de la temporada, no ab *Los amantes de Teruel* com equivocadament vaig dir la senmana passada, sino ab *Lohengrin* de Wagner.

La senmana próxima veurém de parlarne.

CIRCO

No més que pér fé 'l *Tenorio* una vegada ó bé dugas á principis de Novembre *se abren las sepulturas*.

Las sepulturas y 'ls teatros morts, tot se bada. Y hasta 'ls actors guetos senten un bull de sanch y 's precipitan.

Ab conservadors al poder, la única industria que prospera es aquesta.

Aquí tenen l' Isidoro Valero y en Domingo Garcia. Ells podrán dir:

—Vells com som encare fem lo *Tenorio* com qual-sevol xitxaretlo.

LIRICH

Los concerts de la *Societat catalana* que tan bé varen comensar, van acabar millor, si es que hi cab millora als resultats espléndits conseguits pels iniciadors de aquesta obra tan laudable.

La gran sala del teatro Lirich se va omplir sempre de una concurrencia distingida, ansiosa de saborejar bona música, y l' orquesta conduhida magistralment per en Nicolau, va fer maravellas, demostrant que 'ls nostres professors quan s' hi posan competeixen ab los extrangers.

De aplausos no 'n vulgan més; ¿demandar que 's repeteixi tal ó qual pessa? A aixó hi eram á cada moment. Baix aquest respecte casi cada concert sortia bessó, es á dir: se sentia duas vegadas.

Dissapte, últim dia, l' concert sigué dedicat al mestre, que tingué una ovació extraordinaria. La *Societat catalana* l' obsequiá ab una hermosa joya de art, y l' públich casi arribá á aturdirlo ab los séus aplausos.

Un rasgo de modestia del Sr. Nicolau. A pesar de ser autor de obras notables, tals com *Lo triunfo de Venus* y algunas otras, en cap dels programas dels concerts hi ha figurat una sola nota del mestre Director, perque ningú pogués dir may que treballava més per realzarse á si mateix que no per enaltir l' art.

ROMEA

¡*Quí... compra maduixas!* del mestre Vilanova es un quadro de costúms molt xamós, ab figuras vivas, reals, ben sorpresas y ab una tal abundancia de xistes, que allí n' hi ha pél pare y per la mare. Potser n' hi ha massa y tot, perque 'l riure del uns juga á caball-fort ab los altres.

Ja veuhen vostés mateixos qu' en justicia no pot censurarse una obra tan pródigament dotada de vida y de *sprít*, per més que sobre las taulas ahont s' exigeix tant la concentrada concissió no tot lo bó que té s' aprofiti.

Las Sras. Monner y Parrenyo y 'ls Srs. Goula, Capdevila y Soler interpretaren l' obra ab acert, si bé las escenas de conjunt, adolexian visiblement de falta d' ensaigs.

TÍVOLI

El país de la olla torná á anar en doyna: un nou tall s' ha tirat á l' olla, y es lo referent á las festas de Colón, que ha vingut á fer companyia á las inundacions de Consuegra y á las maniobras de Calaf.

NOVEDATS

La *Taberna del Ninot* es una graciosa parodia de la tragedia de 'n Guimerá «*L' anima morta*». La parodia es un género molt socorregut; pero es precis saberlo manejar. Lo Sr. Moragas ha sabut trenre molt partit de l' obra de 'n Guimerá, pintant un quadro de costúms vulgars de gent baixa que encare que de tochs algún tant exagerats, acusa un notable instint de observació.

L' obra ha sigut molt bén dirigida pél Sr. Tutau, y en sa execució s' hi han distingit los senyors Oliva, Pigrau, Odena y Daroqui.

* *

No hi ha que dir si á Novedats s' ha fet lo *Tenorio*, tenint com tenen lo magnífich decorat de 'n Soler y Rovirosa.

CATALUNYA

Aquí á falta d' actor apropòsit per interpretar l' obra de'n Zorrilla, s'han posat *Juanito Tenorio* y *Los aparecidos*, en la qual en Palmada fá de Comendador.

Quan falta 'l pá s'aprofitan las engrunas.

Las representacions de *Lo secret dels sabis* alternan ab las de *El rey que rabió*, mentres se prepara l' inauguració definitiva de la temporada de hivern, pera la qual conta l' empresa ab no pocas novetats.

N. N. N.

ACUDITS

Se parla en una reunió de un home horriblement lleig, que té la mala costum de no dir may una paraula de veritat, y que no per aixó s' inmuta lo més mínim, encare que á cada punt l' atrapin com embustero.

—Tan bona cara fá ab una mentida com ab una veritat —diu un conegut séu.

—T' equivocas —salta un altre —tan mala cara deus voler dir.

CANDOR SALAMÉ.

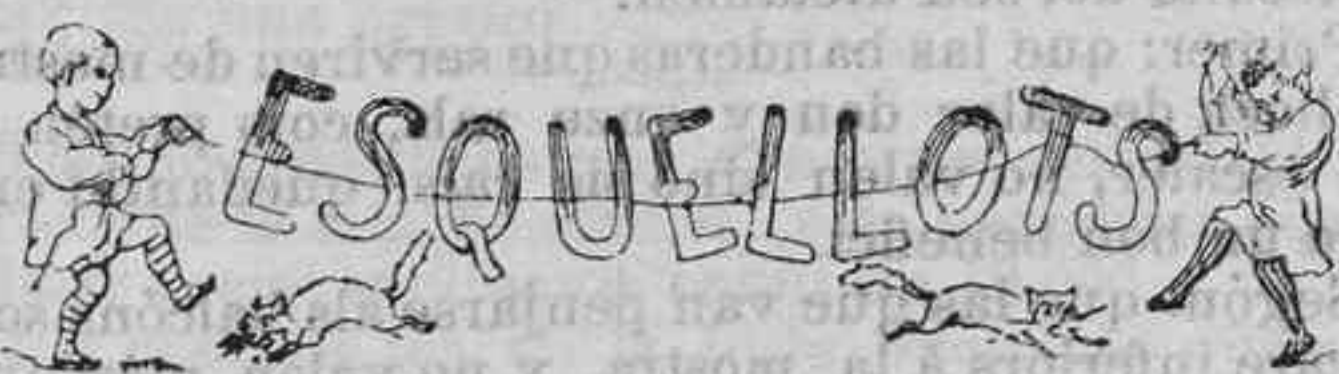
En una escola, un mestre digué tot en fadat á un séu deixeble:

—Ets un tros de quóniam... un solemne burro... Jo á la téva edat tot aixó ja ho sabia.

A lo qual respongué 'l deixeble:

—Deuria tenir més bon mestre que jo.

F. COMBELLA V.

La retirada del nostre estimat company Roca y Roca del Ajuntament, ha donat lloch á llarchs comentaris per part de casi tots los periódichs.

LA «VINYA» DELS CEMENTIRIS

Per ara no més fan pagar un ral per cada corona que s' hi porta; pero l' any que vé diu que la entrada solzament costará dugas pessetas, com si fos una *Kermesse*.

I a majoria d' ells l' aplaudeixen sense restriccions.

Los periódichs conservadors, tals com *La Dinastia* y 'l *Diari de Barcelona* 's mostran ressentits; pero á lo menos s' expressan en termes comeditos y cortesos.

Qui está que no hi veu de cap ull es *Lo Diluvi*, lo periódich del *Sistema egipci*.

Fa prop de una senmana que ha deixat de ocupar-se del Ajuntament, per empéndrelas exclussivament contra 'l nostre estimat company. Ja no ataca als que 's quedan, sino als que se 'n van. Ell sabrá per qué.

Pot estar lo Sr. Roca y Roca plenament satisfet del séu acte.

Li ha valgut los aplausos dels bons y las censuras del *Diluvi*, ¿qué més podia desitjar?

Lo *Suplement* ha donat acullida ab molta fruició als sueltos de la *Dinastia* y del *Diari de Barcelona*, á propòsit de la retirada del nostre estimat company.

No se li ha ocorregut cap més recurs per expressar los séus sentiments de benevolencia.

Quedi *grabat* en la memoria del *Suplement* lo que aném á dirli:

—Quan á impuls de la passió personal los periódichs se *divorcian* del bon sentit, no es extrany que se 'ls vegi anar en malas companyias.

La Tomasa, al commemorar la festa dels morts ha tingut pullas per tothom, inclús per nosaltres.

Encare que ab intermitencias, dirigeix *La Tomasa* 'l Sr. Ferrer y Codina.

Y en materia de morts, lo Sr. Ferrer y Codina solzament pot recordarse d' un: del desventurat actor Sr. Molas, que anys enrera va suicidarse.

Nosaltres que apenas lo coneixíam, no l' hem olvidat may y dihém ab tot respecte:

¡D. E. P.!

Per inventar tot lo que inventa lo *Diluvi*, suposant que 'l Sindich del Ajuntament, quals atribucions marcadas per la ley son limitadíssimas, es una especie de Déu Omnipotent y qu' está present en totasparts; per inventar tot lo que inventa, se necessita haver *rumiat* molt.

No s' ofengui, donchs, si apelant als séus coneixements peculiars en *Historia natural*, tan sólits com los que té en legislació municipal, vaji contrayent mérits per ser clasificat en la familia dels *rumiantes*.

Deya *La Publicitat* dimars.

«Todavía no se sabe quien será el alcalde de Barcelona.

»Se sigue sospechando que lo ha de ser el señor Tort y Martorell.

»Entonces se hará la reforma de Barcelona.»

¡Alto! Entenémnos. ¿La reforma de Barcelona ó la reforma del Sr. Tort y Martorell?

Per últim ha dimitit l' arcaldia 'l Sr. Porcar y Tió.

Ha obrat molt santament.

Com arcalde, l' Heréu Pantorrillas, en lloch d' oli refinat va donarli gran quantitat de morcas.

Y está vist de sobras que aqueixas morcas no hi ha medi de *clarificarlas*.

Rebo pél correu interior lo següent sueltó:

«Passa per la Rambla un subjecte lligat com un Cristo y acompanyat dels agents de l' autoritat. Una multitud considerable segueix darrera del prés.

—¿Qué ha sigut? ¿Qué ha fet?—pregunta un transeunt curiós.

Y un dels que forman part del séquit, respón ab molta flemma:

—Res: l' han atrapat infraganti exercint de *concejal*.

L' ópera *Garin*, del mestre Bretón, ha tingut á Madrid un éxit inmens, extraordinari.

Las numerosas bellas que conté van ser compresas desde 'l primer dia, havent anat augmentant lo séu efecte en las succesivas representacions. Dintre de poch la garbosa sardana del últim acte

será tan popular á Madrid com ho es á Barcelona.

Aquí tenen á un músich, fill de Salamanca, fent propaganda práctica catalanista, ab més eficacia y ab més éxit que molts dels que 's tenen per la flor y nata del catalanisme militant.

Es positiu que 'l públich de Barcelona, desde que va inaugurarse 'l Saló nou del Consistori, está materialment privat de assistir á las sessions del Ajuntament.

Prescriu la ley municipal que las sessions han de ser públicas.

Pero de la esquifida tribuna al públich destinada se 'n apoderan los empleats desde primera hora, y 'l públich se queda á la porta ab un pam de nás.

Siguin franchs los regidors, y al comensar los séus discursos fassintho de la següent manera:

—«Señores concejales: señores periodistas: señores empleados.»

Val mil vegadas més la franquesa que la trampa.

Si per casualitat nombran arcalde de real ordre al Sr. Martí y Gofau, no faltarà qui parodiant una frase séva li digui:

—Sr. Martí: no m' agradan ni 'ls arcaldes que conservadorejan, ni 'ls conservadors que arcaldéjan.

Calcula *El Noticiero Universal* que ascendirán á 90 milions de duros los beneficis que reportará al erari municipal la nova ley d' Ensanxe obtinguda per la comissió que va anar á Madrid baix la presidencia del arcalde.

¡Noranta milions de duros!... ¿Arribarán tots á puesto?

¡Ecco il problema!

Lo Sr. Mas Yebra ha protestat de la noticia, en la qual se li atribuhía la presidencia de una nova comissió de consúms, composta del Srs. Valls, Faura, Catalá, Fábrega, Sala, Heredia y Nebot.

Lo Sr. Mas Yebra ha protestat; pero 'ls demás individuos no han dit res.

Cap d' ells ha dit «aquesta boca es méva», ni 'l Sr. Nebot.

Lo qual, per altra part no té res d' extrany. Escepció feta de quan se tracta de l' adquisició dels terrenos de la *Satalia*, lo Sr. Nebot sempre fá l' *oncle*.

Per més que deya 'l *Diluvi*:—«No 'us emboliqueu: l' Ajuntament vol jugar ab vosaltres: ¿qué 'n treureu de perdre temps en averiguar lo que tot lo mon sab fins á la evidencia? lo fet es que 'ls distingits fabricants Srs. Sert y Bertrand y 'l mestre fuster Sr. Llorens, han donat una proba de civisme, examinant las famosas banderas, cotejantlas ab las que serviren de mostra y fixant lo séu valor exacte.

Resulta del séu dictámen:

Primer: que las banderas que serviren de mostra en lloch de valer deu y onze rals, com pretén lo Sr. Escaler, no valen sino sis rals, quedanthi encare un bon benefici.

Segón: que las que van penjarse als balcóns son encare inferiors á la mostra, y no valen més que cinch rals y mitj á tot estirar.

Lo dictámen de unas personas tan competents té molt pés.

Ara bé: ¿cóm se resolrà aquesta qüestió?

¿Se limitarà l' Ajuntament à descomtar la diferencia que resulta al pagar la factura al constructor de las banderas?

Aixó no pot satisfer al públich de Barcelona.

Regidors va haverhi que van anar à fer una contracta que ha donat lloch à grans murmuracions, y ells primer que ningú veuen obligats à respondre de la séva conducta.

¿No li sembla aixís, Sr. Sánchez de Toledo?

Aquí té un punt escapat per tirar, y capdellant, capdellant, tal vegada li permeiria escorre tota la mitja.

D. Joan Batlló, mort la setmana passada, era una verdadera gloria de la industria catalana.

Nasqué en la pobresa; en los seus primers anys se guanyava la vida teixint jun tab los séus germans y anant à vendre per firas y mercats los géneros qu' elaborava.

Ab l' amor al treball per norma, féu verdaders miracles y la fortuna se li mostrá propicia.

Arribá à fundar grans establiments fabrils com las fábricas de Las Corts y de la Bordeta, y fins à sos últims temps, próxim à ser octogenari, ab sa fábrica pensava sols, y en introduhirhi milloras. Una incurable malaltia lo tenia estacat à casa séva horas y més horas, y privat de llegir y de parlar, matava 'l temps fent mitjons destinatlos als albergats de las Germanetas dels Pobres.

Fins à tal punt portava la séva laboriositat proverbial.

La séva estàtua deuria figurar en i' establiment qu' ell fundá, y seria just representarlo fent mitja pèls pobres.

Algúns periódichs han assegurat que l' altre dia vá haverhi bufas à la Casa gran, entre l' empresari de las barracas de la fira y un senyor regidor.

Quevedo tal vegada preguntaria:

—¿Quién es ella?

Y vegin, Quevedo potser tindria rahó. ¿Qué es ella? ¿Es una prima?

Tots los periódichs que van presenciar l' últim sorteig de la rifa de Madrit, ván assegurar que l' primer premi se 'l havia endut un 12,000.

Y à pesar de tot, en la llista oficial, lo número premiat ab la primera sort era un 13,000.

¿Qui tenia rahó? ¿Tots los periódichs ó 'l confeccionador de la llista oficial? Lo govern diu que la bola que vá sortir marcava realment un 13 mil.

NOTAS ARTISTICAS.—*Dibuix de Nicolau Raurich*

María de Magdala

¿Ho deya la bola?

Donchs cridém ab en Peret:—¡Bola vá!

Va fer molt bé 'l Sr. Nadal—si es cert que ván oferirli la vara—en no acceptarla de cap manera.

Per més que 'l nom de *Nadal* involucra per si sol la idea de *turró*, avuy no es possible que cap arcalde logri sostenirse.

Si no 's fá à la Casa gran un bon *baldeo*, l' arcalde millor del mon no durará més que de *Nadal* à *Sant Esteve*.

Diu un periódich local, parlant de la sessió del 26 de Octubre:

«Lo que nos hizo reir sobremanera fué la salida de tuno, digo de tono, del incorruptible, del acrisolado paladín de la moralidad, del nunca bastante ponderado señor Valls Derch, con la enmienda célebre à la proposición que se discutía, presentada por el Sr. Roca y Roca. Parecía que

en ella pedía claridad, y en nuestro concepto lo que pretendia eran tinieblas. Estaba en carácter: traje negro, completamente negro, así como la conciencia de algunos señores que nosotros no ignoramos.»

Busilis pinxit.

Los industrials que van proporcionar comestibles als pobres per compte del Ajuntament, durant las últimas festas del Centenari, avuy pasan la pena negra per fer efectius los bonos que tenen en son poder.

¡Qué s' hi té de fer! Ab l' actual Ajuntament pitjor qui s' hi embolica. Tractanse d' éll fins los bonos de beneficencia 's tornan malos.

Una escena familiar:

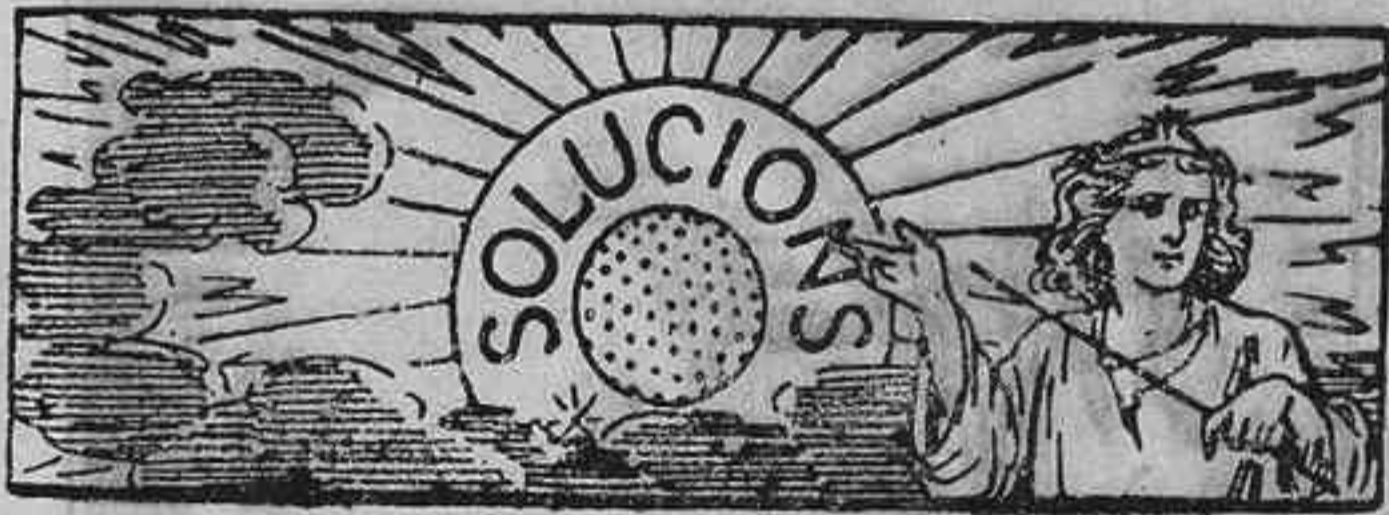
—Té Joanet, aquí tens aquesta coca, y par-téixtela ab la Conxita, com á bons germáns.

—¿Qué s' ha de fer per partírsela com á bons germáns, mamá?

—Donar la part més grossa á l' altra.

En Joanet, ab molta vivesa:

—Té, donchs, Conxita, y parteixla tú com á bons germáns.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA 1.ª—Por-no-gra-ft-a.
- 2.ª ID. 2.ª—Ca-pa.

LO LACAYO

Frader

- Ni ha contestao el saludo...
- En essus es natural.
- ¿Crees tú que es de los gordus?
- ¿Qué? Lu ménus general.

- 3.ª SINONIMIA.—Paca.
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—Clavell—Rosa—Dalia.
- 5.ª TERS DE SÍLABAS.—P E S S E T A
S E V I L L A
T A L L A D O
- 6.ª INTRÍNGULIS.—Pita.
- 7.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Modesta.
- 8.ª GEROGLÍFIH.—Per mostras los sastres.

XARADAS

I

Cavilava l' altre dia
per compondre lo total
qu' en lo periódich LA ESQUELLA
volia ferlo insertar,
quan vaig rebre unas botellas
de hu dos y natural,
que un méu amich de Caldetas,
conegut ja de molts anys,
tan sols per ferme un regalo
m' acabava d' enviar.

Al véurelas tan bonicas,
vaig arrencar d' una'l tap,
y dugas copas de prima
vaig béurem en un instant.

Després agafo la ploma
per acabar lo total,
y adormit sobre la taula
com un soch me vaig quedar.

B. LLORENS Y COLLELLA

II

Per ma prima molts han mort,
la segona la usará
la qui ma muller será
y si tens tersa per sor
lo barber t' afeytará:
y l' nom de la meva tot
un partit te 'l donará.

MISS HELYETT.

SINONIMIA

Lo noy del senyor Pasqual
que habita al carrer de Tot
demá marxará á Total
per 'ná veure al séu nebot.

CINTET BARRERA Y CARGOL.

ANAGRAMA

—¿Qui ha fet aquesta tot
que tan bé s' hi está assentat?
—Lo total de ca 'n Ribot
qu' es un xicot molt trempat.

XICOT COM CAL.

TRENCA-CLOSCAS

ROSA CLINXA
Vda. MICALUC

Formar ab aquestas lletres, degudament combinadas, lo nom de cinch carrers de Barcelona.

T. T. T.

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu - Apartat, número 2.

¿COLÓN ó CARNESTOLTAS?

ENSARRONADA CÓMICA MUNICIPAL

Revista de las fiestas del Centenari

Per C. GUMÁ ab caricaturas de M. MOLINÉ

Un tomet en 4^{rt}, esmeradament imprès sobre paper satinat

Preu: **DOS** ralets

Se ven per tot arreu

ARTE DE HABLAR BIEN EN FRANCÉS

En ocho dias y sin maestro se aprende la verdadera pronunciación, según las reglas de la Academia francesa

Precio: **DOS** pesetas — Por J. COSTE — Precio: **DOS** pesetas

C. CLARÍS

COLÓN

Viatjes, Descubriments, Ultratjes y Sufriments

APUNTES HISTÓRICHS EN VERS

Preu: **DOS** rals

D. JUAN TENORIO

por J. ZORRILLA

Edición ilustrada con multitud de grabados

5 pesetas—Un tomo encuadernado—pesetas **5**

LA OBRA MÁS BARATA PUBLICADA HASTA HOY

VIDA Y VIAJES DE CRISTOBAL COLÓN

Por W. IRVING

Cuatro tomos en octavo, 2362 páginas.—Precio: **3** pesetas!!!

Está en preparació

L'ALMANACH

DE

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERA L' ANY 1893

La senmana vinent sortirà la obra nova de don Manel Figuerola y Aldrofeu, titulada

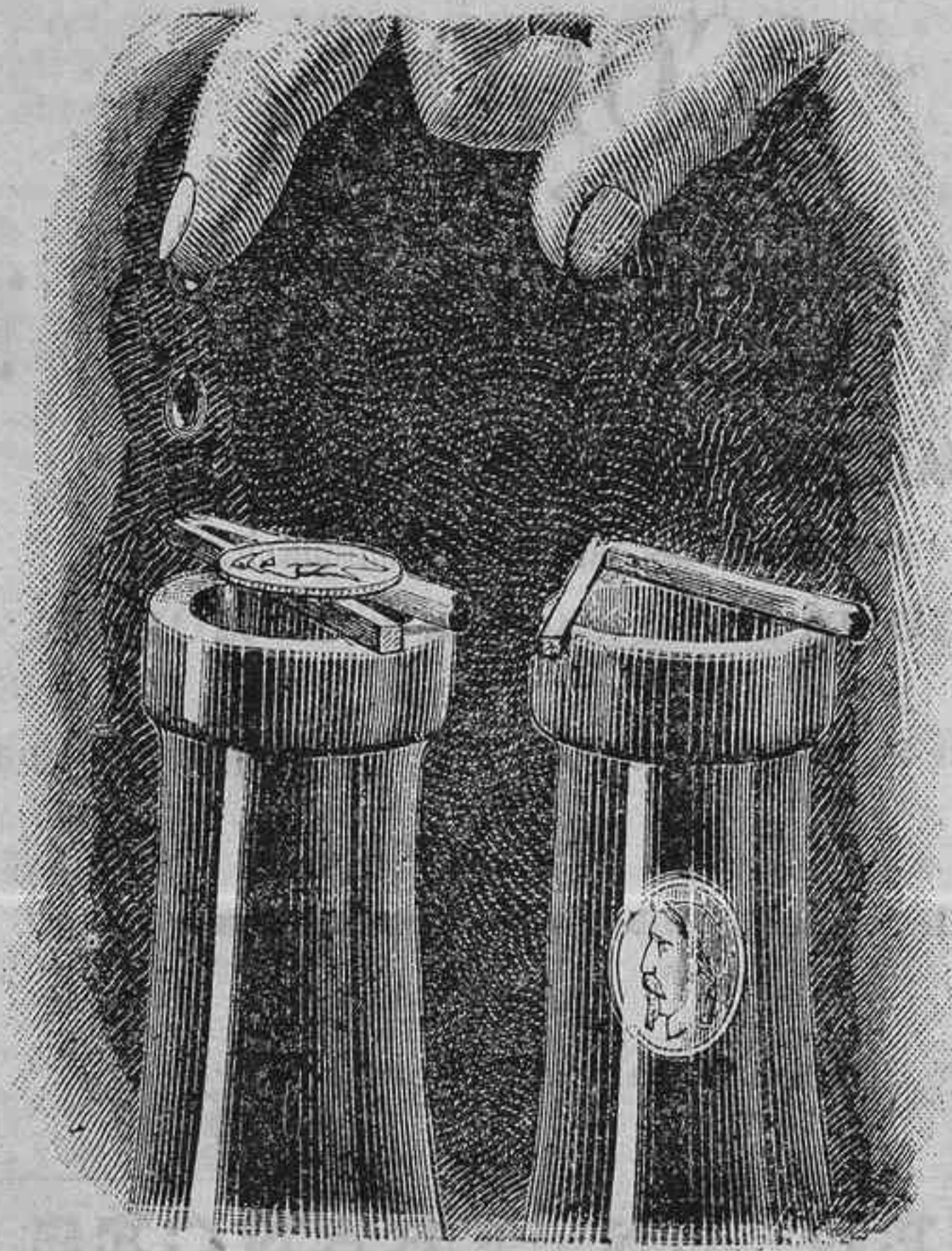
'L VIGILANT

Preu: **UN** ral

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en libransas del Giro Mutuo, ó bé, en sellos de franqueig al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrà á volta de correu franca de port. No responém d' estravíos, no remetent además 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

DISTRACCIÓNS CASULANAS

LA MONEDA MISTERIOSA

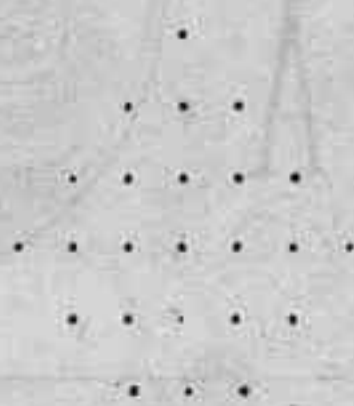
Aixó es un dir, porque en rigor no 'n té res de misteriós.

En la forma que 'l dibuix indica, doblegan un misto de teya ó un escuradents; colocan l' àngul que resulta sobre la boca d' una ampolla y damunt de tot aixó hi posan una moneda de dos rals.

Ara vé 'l misteri. ¿Pot ferse caure la moneda dintre de l' ampolla, sense tocar l' ampolla, sense tocar la moneda y sense tocar l' escuradents? Si, senyors.

Fiquin lo dit dintre d' un vas d' aygua y al moment deixin caure una ó dugas gotas precisament en l' àngul que forma la fusteta doblegada. L' escuradents se redressa, l' àngul s' obra... y 'ls dos rals, pèl seu propi pes, cauhen dintre de l' ampolla.

ROMBO

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.
 —Segona: en los telégrafos.—Tercera: nom de dona.—Quarta: idem idem.—Quinta: eyna de manyá.
 —Sexta: nom de dona.—Séptima: vocal.

F. GUMÀ.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1	2	3	4	5	6	7	8.	—Nom de dona.	
3	6	4	7	2	3	8.	— »	»	
8	5	8	3	2	8.	— »	»		
7	2	7	1	8.	— »	»	»		
3	4	3	8.	— »	»	»	»		
2	6	8.	— »	»	»	»	»		
2	8.	— »	»	»	»	»	»		
8	7	8.	— »	»	»	»	»		
7	4	7	8.	— »	»	»	»		
5	8	7	6	8.	— »	»	»		
6	5	2	3	2	8.	— »	»	»	
5	6	3	8	7	2	8.	— »	»	
1	2	3	4	7	2	3	8.	— »	»

A. AMICÓ.

GEROGLÍFICH

×
 IIII
 I
 RII
 III
 I
 R
 ER

J. CASADEVALL MULLERAS.

FILLAS DE EVA

Fot. Daureaux.—Paris

Lo traje no pot negarse que resulta de *mistó*, pero ab franquesa, ¿no 'ls sembla impropio de la estació?

Barcelona — A. Lopez Robert, impresor.—Assalto, 63